

PAPER DETAILS

TITLE: SERBEST ORMANCILIK BÜROLARININ HUKUKSAL SORUNLARI VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ

AUTHORS: Caner SENKAL,Gökçe GENÇAY

PAGES: 98-112

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/887225>

SERBEST ORMANCILIK BÜROLARININ HUKUKSAL SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Caner Şenkal¹, Gökçe Gençay^{2*}

¹ Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, 74100, BARTIN

² Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 74100, BARTIN

Öz

Bu araştırmayla, 5531 sayılı “Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun’a” dayanarak kurulan serbest ormancılık bürolarında yaşanan hukuksal ve idari sorunlar ve bunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. 5531 sayılı Kanun 2006 yılında yürürlüğe girmiş olup oldukça yeni bir uygulamadır. Bu nedenle uygulamada bazı aksaklıklar ve yeniden düzenlenmesi gereken hükümlerin bulunduğu bilinmektedir. Bu amaçla TMMOB Orman Mühendisleri Odasına kayıtlı meslek mensupları için özgün bir anket hazırlanarak, telefon, e-posta vb. yoluyla ulaşılarak anketleri doldurmaları istenilmiştir. Anket soruları analizinde, frekans değerleri ve yüzde oranları araştırma amacına yönelik yorumlanmıştır. Yapılan araştırmaya göre serbest ormancılık bürolarına bakıldığında, çoğunlukla erkek, 25-35 yaş aralığında, lisans mezunu, 10 yıla yakın faaliyet gösteren, 2006-2016 yılları arasında mezun, kuruluş ili olarak Orman Bölge Müdürlüklerinin bulunduğu yerlerde kurulmuş, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun, 5.000-10.000 TL arasında aylık ortalama geliri olan bir profil öne çıkmaktadır. Diğer yandan ormancılık büro sahiplerinin büyük oranda üzerinde durduğu sorunlar; işlerin daha hızlı ve pratik olarak yürütülmesine engel olan bürokrasi yoğunluğu, serbest ormancılık bürolarının faaliyet alanları ile ilgili fakültelerde verilen eğitimin yetersizliği, teorikte verilen eğitimin pratik ile desteklenmeyişi ve uygulamanın yetersiz oluşu, ormancılık bürolarının aşırı fiyat kırımı ve iş bitirme belgesinin gerekliliği vb. şeklinde sıralanmaktadır. Bu sorunların çözüm noktasında ise TMMOB Orman Mühendisleri Odası, ilgili üniversitelerin fakülteleri, devlet orman teşkilatı ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile ilgili farklı kesim temsilcilerinin geliştireceği çözüm odaklı ortak bir paydada buluşmaya ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 5531 sayılı Kanun, Serbest ormancılık büroları, Orman mühendisliği,

LEGAL ISSUES AND PROPOSED SOLUTIONS OF THE FREE FORESTRY OFFICES

Extended Abstract

The aim of this study is to determine the legal and administrative problems, and the solution proposals related “Forest Engineering, Forest Industry Engineering and Woodworking Industrial Engineering about the Law” law no 5531.

Almost all of the forests in Turkey are under the state ownership (99.9%). According to the provision “State forests shall be managed and exploited by the State in accordance with the law” in the Article 169 of the 1982 Constitution, the management and governance of forests belong to the State. For this reason, the forestry sector has become a public sector since almost all activities related to forestry in Turkey are carried out by the state forestry organization.

Law No. 5531 (also called as authorization law) is a legal arrangement that enables forest engineers to carry out professional activities outside the public institution and constitutes the necessary legal basis for these activities. Forestry offices which started to be established based on the law no 5531 has played an important role in carrying out a large number of activities related to forestry.

Law No. 5531 entered into force in 2006 is a fairly new law. Therefore, it is known that there are some problems in practice, and provisions that are need to be amendment. For this purpose, an original questionnaire was prepared for the members of the TMMOB Chamber of Forest Engineers, and were asked to complete the

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Gökçe GENÇAY (Dr.); Bartın University, Faculty of Forestry, Department of Forest Engineering, 74100, Bartın-Turkey. Tel: +90 (378) 223 5160,
E-mail: ggencay@bartin.edu.tr

Geliş (Received) : 10.07.2019

Kabul (Accepted) : 04.12.2019

Basım (Published) : 31.12.2019

questionnaires through telephone, e-mail, etc. Finally, a total of 63 people were surveyed and the results were interpreted with frequency values and percentages.

While analyzing the answers to the questionnaires, frequency values and percentages were interpreted for the purpose of the research. According to the data obtained; free forestry offices show a profile as are mostly men, aged between 25-35 years, graduated with the undergraduate degree, operating for nearly 10 years, graduated between 2006 and 2016, established in the locations of the Regional Directorates of Forestry in the province of Istanbul, graduated from the Faculty of Forestry of Istanbul University, with a monthly average income of TL 5.000-10.000.

On the other hand, the problems that forestry bureau owners mostly faced and listed are bureaucracy density which prevents the works to be carried out more quickly and practically; the lack of education in the faculties related to the fields of activity of the free forestry offices, the lack of practical support in theory and the inadequate implementation; the excessive price breakdown of the forestry offices and the necessity of the completion certificate etc.

Suggestions for solutions; merit should be given more importance in appointments, reducing the intensity of bureaucracy; uniform files should be requested; communication needs to be more warmer and more intimate, and private forestry practices should be used more intensively in the sector. The solution to problems encountered for the legislation and the Chamber of Engineers are; there is a need to be strictly inspected files without complaint; unfair competition should not be tolerated; make the processes objective away from politicization and to pay attention to the minimum unit prices of the Chamber of Engineers.

In order to solve these problems, it was found that there is a need to meet in a solution-oriented common ground that will be developed by the representatives of TMMOB Chamber of Forest Engineers, faculties of related universities, state forest organization and related non-governmental organizations.

Keywords: Law No. 5531, Free forestry offices, Forest engineering.

1. Giriş

Gelişen ve değişen dünyada ormancılık mesleğinin yerini almasında öncelikli olarak yapılması gereken; ülke ve dünya gerçekleri doğrultusunda mesleğin genel yapı ve özellikleri baz alınarak faaliyet alanı, görev ve yetki tanımları belirtilmiş meslek statüsüne kavuşturulmasıdır. Ülkemizde ilgili mevzuat gereği herhangi bir meslek ve bu mesleğin unvanını alabilmek için o meslek ile ilgili lisans eğitimi yapmış olmak gerekmektedir. Kısaca, herhangi bir meslek ve meslek unvanını alabilmek için lisans eğitimi şarttır (Ayanoğlu vd., 2008).

Ülkemizde ilk ormancılık yükseköğretimi 17 Kasım 1857 tarihinde İstanbul'da "Orman Okulu" kurulması ile başlamıştır (Özdönmez & Ekizoğlu, 1996). Devlet ormancılık teşkilatının kuruluş yılı 1839 olarak kabul edilmekle birlikte ormancılık örgütü ve yönetiminde günümüze değin birçok değişiklik yapılmıştır (Özden & Ekici, 2010).

Ülkemiz ormanlarının neredeyse tamamına yakını devlet mülkiyetindedir (%99,9). Anayasa'nın 169'uncu maddesi gereği "*devlet ormanları devletçe yönetilir ve işletilir*" denildiği için ormanların işletilmesi ve yönetimi devlete aittir. Bu sebeple ülkemizde ormancılıkla ilgili neredeyse tüm faaliyetler devlet orman teşkilatınca yürütüldüğü için ormancılık sektörü kamu sektörü haline gelmiştir. "5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun" (kısaca Yetki Yasası da denilmektedir) ülkemiz ormancılık alanında orman mühendislerinin kamu kurumu haricinde mesleki faaliyette bulunmalarına imkân sağlayan ve bu faaliyetler için gerekli hukuki altlığı oluşturan yasal bir düzenlemedir. 2006 yılında çıkarılan bu Kanun'un amacı; orman mühendisliğinin de içinde bulunduğu üç meslek grubunun faaliyet alanlarının tespiti, ormancılık ve orman ürünleri bürolarının kurulması ve her bir mühendislik alanına ilişkin meslekî faaliyetlerdeki hak, yetki, sorumluluk ve çalışma esaslarının düzenlemesidir (TOD, 2018). Kanunun gerekçesinde de açıkça ortaya konulduğu üzere, bugün devlet eliyle yapılan çok sayıdaki ormancılık teknik hizmetlerinin devletin kontrolünde oluşturulacak özel sektör aracılığıyla da yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır (Ayanoğlu vd., 2008).

Bu hukuki düzenleme orman mühendisliği mesleğinin yetki ve sorumluluk alanlarını belirtmesinin yanında daha önce kurulmuş ve kurulacak olan serbest ormancılık bürolarının hukuki bir dayanağa kavuşturulması açısından

da oldukça önemlidir. Ayrıca devlet orman teşkilatı haricinde ormancılık faaliyetlerinin devlet denetimi ile özel girişimler tarafından desteklenmesi ve böylece orman mühendisleri için yeni iş imkânları oluşturulması da amaçlanmıştır.

Yetki Yasası'na dayanarak kurulmaya başlanan ve ormancılık işleriyle alakalı çok sayıdaki faaliyetin yapılmasında ormancılık büroları önemli bir rol üstlenmiştir. Ormancılık bürolarının kuruluş aşamasında ve faaliyet sürecinde Kanun'un ve diğer düzenlemelerin yeni olmasından kaynaklandığı düşünülen bazı problemlerle karşılaşıldığı düşünülmektedir. Bu sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirebilmek için Yetki Yasası'nda yapılması gereken düzenlemelerle serbest ormancılık bürolarının faaliyet alanlarının çeşitlendirilmesi, ihtiyaca cevap verecek olan orman mühendislerinin yetiştirildiği üniversitelerdeki eğitim düzeyinin artırılması, bürokrasiyle yaşanan sorunların en aza indirilmesi gibi konuların çözüme ulaştırılması önemli görülmektedir.

Bu çalışmada, ülke genelinde faaliyet gösteren serbest ormancılık bürolarının 5531 sayılı Kanun ve diğer düzenlemelerine dayanarak yapmış oldukları faaliyetlerin süreçlerinde serbest orman mühendislerinin yaşamış olduğu hukuksal ve idari sorunların tespiti ve bunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Metot

2.1. Materyal

5531 sayılı Kanun'da sınırları çizildiği üzere serbest ormancılık bürolarının kurulmasından ve orman mühendisliği mesleği için Kanun'da açıklanan faaliyetlerin yerine getirilmesinden en başta büro sahipleri sorumludur. Bu sebeple, serbest orman mühendislerinin hukuksal sorunları ve çözüm önerileri, faaliyet alanları, Orman Mühendisleri Odası (OMO) ve orman idaresi ile yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri, orman fakültelerinde verilen eğitimin yeterli olup olmadığı, finansal kaynak temini, serbest meslek mensupluğu (SMM) eğitimi, staj uygulaması ve Oda tarafından verilen seminerlerin gerekli ve yeterli olup olmadığı konularını ele alan özgün bir anket hazırlanmıştır. Bu nedenle yapılan araştırmanın ana verilerini Türkiye genelinde faaliyet yürüten serbest ormancılık bürosu sahipleri ve çalışanlarının cevaplamış olduğu anket sonuçları oluşturmaktadır. İçerik ve yöntem olarak bu araştırma benzerlikleri bulunan bir takım anket çalışmaları, tez, makale, bildiri vb. bilimsel çalışmalar ile konuyla ilgili olarak Kanun, Tüzük ve Yönetmelik gibi mevzuat düzenlemeleri ve OMO serbest ormancılık bürolarına ilişkin kayıtlarından materyal olarak istifade edilmiştir.

Ayrıca, yine Orman Mühendisleri Odasının 2009 ve 2012 yıllarında düzenlemiş olduğu panellerin bildiri kitaplarından da faydalanılmıştır (OMO, 2009; OMO, 2012).

2.2. Metot

Çalışmanın amacına uygun olarak serbest meslek mensupları ile ormancılık bürolarının hukuksal sorunlarını belirlemek ve bunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla serbest ormancılık büro sahipleri ve çalışanları ile anket yapılmasına karar verilmiştir. Bunun için de Türkiye'de OMO'ya kayıtlı meslek mensuplarına telefon, e-posta vb. yoluyla ulaşılarak anketleri doldurmaları istenilmiştir. Birinci bölümde genel bilgilerin yer aldığı 6 soru, ikinci bölümde ise genel olarak serbest ormancılık bürolarının faaliyet alanları, SMM eğitimi, staj uygulaması, Oda tarafından verilen seminerlerin gerekli ve yeterli olup olmadığı, OMO ve orman idaresi ile yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili 14 sorunun yer aldığı anket serbest ormancılık bürosu sahipleri ile ön görüşme yapılarak yanıtlandırılmıştır.

Anket çalışmasının Oda'ya kayıtlı bütün meslek mensupları ile yapılmasının zaman ve emek kaybına neden olacağından bu topluluğu en iyi şekilde temsil edebilecek örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Örneklem büyüklüğü, toplumun büyüklüğüne, heterojenliğine, araştırmanın amacına ve varsayımlarına, olanaklara, ölçüm tekniğinin duyarlılığına ve kabul gören hata düzeyine göre farklılık göstermektedir. Örneklem büyüklüğünün istatistiksel olarak toplumu temsil edebilmesi için bazı kriterler dikkate alınarak sınırlı ve sınırsız toplumlarda ayrı formüllere göre hesaplanır (Daşdemir, 2016). Bu çalışma sınırlı bir toplumdan oluştuğu için sınırlı toplumlarda örnek büyüklüğünün hesaplanmasında kullanılan “ $n \geq \frac{Z^2 \times N \times p \times q}{(N \times D^2) + (Z^2 \times p \times q)}$ ” formülüne göre en az kaç kişi ile anket yapılması gerektiği hesaplanmıştır.

Formülde kullanılan ifadeler aşağıda açıklanmıştır:

n: Örneklem büyüklüğü

N: Toplum büyüklüğü

Z: Güven katsayısı

D: Kabul edilen örnekleme hata oranı

p: İncelenen olayın veya ölçülmek istenen büyüklüğün toplumda görülme olasılığı (olumlu hal oranı)

q: İncelenen olayın toplumda görülmemesi olasılığını (1-p)

Bu araştırmanın yapıldığı dönemde (13.10.2017 tarihi itibarıyla) Orman Mühendisleri Odası çalışanlar listesinde 772 serbest meslek mensubu olduğu tespit edilmiştir. Buna göre $N=772$, $D=0,1$ hata oranı, $p=0,5$, $q=0,5$ ve %90 güven düzeyi için $Z=1,64$ kullanılarak;

$n=61,9 \geq (1,64^2 \times 772 \times 0,5 \times 0,5) / [(772 \times 0,1^2) + (1,64^2 \times 0,5 \times 0,5)]$ olarak hesaplanmıştır. Diğer bir ifade ile en az 61,9 serbest meslek mensubu ile anket yapılması halinde, fazladan emek, zaman ve kaynak harcamaksızın istatistiksel olarak toplumu temsil edecek örneklem büyüklüğüne ulaşılmış olacaktır.

Bu çalışma için özel olarak hazırlanan anket formu toplam 63 orman mühendisi tarafından cevaplanmıştır. Anket dönüşleri ile elde edilen veriler SPSS paket programına girilerek sayısallaştırılmış, değerlendirmeler çalışmanın bulgular kısmında verilmiştir.

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Genel Bilgilerin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, yapılan araştırmalar neticesinde anketlerden elde edilen veriler ve bu verilere ilişkin tartışmalar ile ankette iki bölüm halinde yer alan sorular da dikkate alınarak aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır. Ankete katılan büro sahiplerinden elde edilen genel bilgiler (üniversite, bölüm, mezuniyet yılı, cinsiyet, yaş, büro sahibi-çalışan, büro ili faaliyet yılı, aylık gelir düzeyi) ile ilgili bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Büro sahiplerine ait genel bilgiler

Sorular	Gruplar	Sayı	Yüzde
Mezuniyet olunan eğitim kurumu	İstanbul Ü.	15	23,8
	Karadeniz T.Ü.	13	20,6
	Süleyman D.Ü.	11	17,5
	Artvin Ç.Ü.	8	12,7
	Bartın Ü.	5	7,9
	Kastamonu Ü.	3	4,8
	Düzce Ü.	2	3,2
	Çankırı K.Ü.	1	1,6
	K.Maraş S.Ü.	1	1,6
Mezuniyet yılı	Belirtilmeyen	4	6,3
	1970-2005	18	28,6
Cinsiyet	2006-2016	45	71,4
	Kadın	16	25,4
Yaş	Erkek	47	74,6
	25-30	24	38,1
	31-35	16	25,4
	36-40	10	15,9
Büro sahipliği	41 ve üstü	13	20,6
	Büro sahibi	56	88,9
Büro kuruluş ili	Büro çalışanı	7	11,1
	Ankara	9	14,3
	Trabzon	6	9,5
Faaliyete başlama yılı	İstanbul	5	7,9
	10 yılı yakın	39	61,7
	10 yıl ve üzeri	19	30,2
Aylık ortalama net gelir	Belirtilmeyen	5	7,9
	750-4500	20	31,7
	5000-10000	28	44,4
	10000<	3	4,8
	Belirtilmeyen	12	19

Mezun Olunan Eğitim Kurumu

Ankete katılanların mezun oldukları üniversiteler değerlendirildiğinde; İstanbul Üniversitesi (İÜ) Orman Fakültesi mezunlarının 15 kişiyle %23,8'lik oranla birinci sırada, Çankırı Karatekin Üniversitesi (Çankırı K.Ü.) Orman Fakültesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (Kahramanmaraş Sİ.Ü) Orman Fakültesi mezunlarının 1'er kişiyle son sırada olduğu görülmektedir. Katılımcıların 4'ü ise mezun olunan üniversiteyi belirtmemiştir (Tablo 1).

Katılımcıların yaklaşık %44,4'ünü İÜ ve KTÜ Orman Fakültesi mezunları oluşturmaktadır. Bu iki fakülte dışında kalan 7 fakültenin yaklaşık 30 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Bu veriler bazında bakıldığında İÜ ve KTÜ Orman Fakültelerinden mezun olan kişilerin gerek devlet orman teşkilatlarında gerekse serbest ormancılık büro sahipleri olarak meslek içerisinde önemli bir sayı teşkil ettiği söylenebilir. İÜ ve KTÜ Orman Fakültelerinin diğer üniversitelerin orman fakültelerinden kuruluş yılının daha öncesine dayanması fazla sayıda mezunu olmasının sebebidir. Böyle bir tabloya bakıldığında devlet ormancılık teşkilatında çalışanların çoğunluğunu bu iki köklü üniversitenin orman fakültelerinden mezun olanların oluşturduğunu ifade etmek doğru olacaktır. Aynı perspektifle bakıldığında bu durumun serbest ormancılık büro sahipleri için de tespit edilmiştir.

Mezuniyet Yılı

Ankete katılanları Yetki Yasası'nın yürürlüğe girdiği yıl olan 2006 öncesi ve sonrası olarak iki gruba ayırdığımızda; 1970-2005 yılları arasında %28,6'lık bir oranla 18 kişinin mezun olduğu, 2006-2016 yılları arasında %71,4'lik bir oranla 45 kişinin mezun olduğu görülmektedir (Tablo 1). Yeni kurulan orman fakülteleri 1996 yılında ilk mezunlarını vererek bu tarihten itibaren orman fakültelerinden mezun olan orman mühendisleri sayıları gün geçtikçe artmıştır (Özden & Ekici, 2010). Mezun oldukları yıllara bakıldığında katılımcılar içerisinde az sayıda kişinin 2006 yılı öncesinde mezun olduğu, diğerlerinin ise 2006 ve sonraki yıllarda mezun olmaları, bunun yanında 1989-1996 dönemi mezunlarının bulunmaması oldukça dikkat çekicidir. Katılımcılar arasında 2006 yılı öncesi mezunların az sayıda olması, o dönem devlet orman teşkilatına girme olanağının fazla olmasına bağlanmaktadır.

Yaş dağılımı bulgularıyla da örtüşen bu durumun, özellikle sayısı sonradan artan yeni orman fakültelerinin kurulmasına paralel olarak mezuniyet sayısında artışların olmasıyla ve 2006 yılında çıkarılan Yetki Yasası'yla birlikte yeni mezun orman mühendislerinin ormancılık bürosu kurma aşamasında girişimci olmalarıyla da ifade edilebileceği düşünülmektedir.

Cinsiyet ve Yaş Durumu

Ankete katılanların % 25,4'ü kadın, % 74,6'sı erkektir (Tablo 1). Bu sonuçlara göre erkek büro sahiplerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ancak toplumda eski zamanlardan günümüze kadar gelen, orman mühendisliği mesleğinin daha çok erkeklerin yapabileceği bir meslek olduğu algısı oluşmuştur. Orman mühendisliği mesleği erkeklerin yanı sıra kadınların da yaptığı-yapabileceği bir meslek grubudur. Yapılan araştırma neticesinde de görülmektedir ki mesleğin içerisinde bulunan kadın orman mühendislerinin sayısı azımsanmayacak seviyededir.

Türkiye'de kadın orman mühendisleri ilk kez 1960'lı yıllarda ormancılık sektöründe işlendirilmiştir (Alanay, 1998). Bu tarihten günümüze kamuda istihdam edilen kadın orman mühendisi sayısı artmış, günümüzde ormancılık çalışmalarında önemli bir rol oynayan düzeye ulaşmıştır. Özellikle geçmişte ilk mesleğe girişte bu kurumların taşra örgütlerinde görev yapmaya başlayan kadınlar, kendilerini kırsal topluma kabul ettirme konusunda bir takım zorluklar yaşamıştır (Arslantaş, 2006). Zaman içerisinde bu durum değişmeye başlamış ve kırsalda kadın orman mühendislerinin başarılı çalışmaları ile kendilerini kabul ettirmeleri, genç meslektaşlarının benzer zorlukları çekmemesini sağlamıştır (Korkmaz & Baykal, 2018). Yetki Yasası'nın, kadın orman mühendislerinin serbest ormancılık büroları açmalarına veya açılan bürolarda istihdam edilmelerine katkı sağlayarak, ormancılık mesleğinde kadınların sayısının artmasına katkı sağladığı şeklinde bir değerlendirme yapılabilir.

Katılımcıların % 38,1'i (25-30) yaş aralığında, %25,4'ü (31-35) yaş aralığında, %15,9'u (36-40) yaş aralığında ve geriye kalan %20,6'sı 41 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir (Tablo 1). Büro sahipleri-çalışanları içerisinde % 63,5'lik bir dilime sahip olan 25-35 yaş grubu büro sahibi profiline fazla olduğu görülmektedir. Bu durum 2006 yılında Meslek Mensupluğu Kanunu'nun çıkarılmasıyla kurulmaya başlanan ve Türkiye genelinde sayıları

gün geçtikçe artan serbest ormancılık bürolarının kurulmasında genç orman mühendislerinin girişimcilik eğilimi göstererek devlet kadrosunda çalışan şeflerin üzerlerindeki yükü hafifletmede ve ülke ormanlarına katkı sunmada önemli bir rol üstlendiklerini göstermektedir.

1992 yılından bugüne açılan yeni orman fakültelerinin sayısı arttıkça arz talep dengesizlikleri de oldukça artmış ve orman fakültelerinden mezun olanların çoğunluğunun bundan sonra kamu sektöründe çalışamama durumu kaçınılmaz bir hal almıştır (Özden & Ekici, 2010). Bu durum yeni mezun olan orman mühendislerinin çoğunluğunun mezun olduktan sonra devlet orman teşkilatının orman mühendisi almaması ya da az sayıda alması nedeniyle devlet orman işletmelerine hemen atanamadıklarını göstermektedir. Devlette çalışma imkânı bulamayan orman mühendislerinin kendilerine iş imkânı yaratmak amacıyla Yetki Yasası'na dayanarak ormancılık bürosu açtığı ve bu durumun da ormancılık büro sahiplerinin genç yaş profiline sahip olmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Büro Sahipliği

26 farklı ilden ankete katılım sağlayan 63 kişi arasından %88,9'luk bir oranla 56 kişinin ormancılık bürosu sahibi olduğu, geriye kalan 7 kişinin ise %11,1'lik bir oranla büro çalışanı olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında ankete kalanların büyük bir çoğunluğunun büro sahibi olduğu, az sayıda da büro çalışanının bulunduğu görülmektedir. Bu durumda fakültelerin ilgili bölümlerinden mezun olan orman mühendislerinin ormancılık bürosu açma konusunda oldukça önemli bir eğilim gösterdikleri anlaşılmaktadır. Anketin Türkiye'de faaliyet gösteren ormancılık bürolarına uygulandığı dikkate alındığında, 2006 yılında çıkarılan Yetki Yasası'yla birlikte 1 yıllık mesleki deneyim kazanma sürecinin bitmesinin ardından mezun mühendislerin serbest ormancılık bürosu açarak girişimcilik konusunda önemli bir çaba sarf ettiği düşünülmektedir.

Büro Kuruluş İli

Ormancılık bürolarının kurulu olduğu iller bazında ilk üç sıra incelendiğinde; ilk sırada (%14,3) Ankara, ikinci sırada (%9,5) Trabzon, üçüncü sırada (%7,9) İstanbul illerinin yer aldığı görülmektedir (Tablo 1). Genel olarak büroların kurulu olduğu illere bakıldığında çoğunluğunun Orman Bölge Müdürlüğü (OBM) olan yerlerde kurulmuş olmaları göze çarpmaktadır. Türkiye genelinde 27 OBM bulunmaktadır. Geri dönüş sağlanan anketlere bakıldığında büroların kuruluş ili olarak 43 ormancılık bürosunun OBM'nin bulunduğu il sınırları içerisinde kurulu olduğu görülmektedir. Orman Bölge Müdürlüklerinin hizmet talep eden önemli bir kurum olması, serbest ormancılık bürolarının kuruluş yerlerini de normal olarak etkilediği düşünülmektedir (Öztürk vd., 2014a-b).

Faaliyete Başlama Yılı

Ankete katılan ormancılık büroları içerisinde 39 kişinin %61,7'lik bir oranla 10 yıla yakın, 19 kişinin %30,2'lik bir oranla 10 yıl ve üzerinde faaliyet gösterdiği görülmektedir. Geriye kalan 5 kişi ise %7,9'luk bir oranla faaliyet yılını belirtmemiştir. Ormancılık bürolarının faaliyet gösterdiği yıl baz alınarak büro kuruluş yılları hesaplandığında 6 büronun %9,5'lik bir oranla 2006 yılı öncesi, 51 büronun %81'lik oranla 2006 yılı ve sonrasında kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda 2006 yılı ve sonrasında kurulan büroların sayısı normal karşılanmaktadır. Bunun sebebi olarak da 2006 yılında çıkarılan Yetki Yasası ile birlikte üniversitelerin ilgili fakültelerinden mezun olanlara büro kurma yetkisinin verilmiş olmasıdır.

Aylık Ortalama Net Gelir

Ankete katılanların aylık gelir düzeyleri incelendiğinde; 750-4.500 TL arasında kazanan büro sahipleri içerisinde 20 kişinin (%31,7), 5.000-10.000 TL arasında kazanan büro sahipleri içerisinde 28 kişinin (%44,4), 10.000 TL üzerinde kazanan büro sahipleri içerisinde ise 3 kişinin (4,8) yer aldığı, ayrıca katılımcılar arasında 12'sinin (%19) gelir düzeylerini açıklamaktan imtina ettiği görülmektedir (Tablo 1).

Araştırmanın yapıldığı dönemde (2018-2019) devlet orman teşkilatında sözleşmeli mühendis olarak çalışan bir orman mühendisinin ortalama kazancının (aylık) 3.400 TL olduğu bilinmektedir. Ormancılık bürosu sahiplerinin büyük çoğunluğunun bu miktarın çok üzerinde kazanca sahip oldukları, bazılarının da aynı kazanca ya da daha az kazanca sahip oldukları görülmektedir.

Yetki Yasası ile üniversitelerin ilgili fakülte mezunlarına büro kurma yetkisinin verilmesiyle birlikte serbest orman mühendislerinin faaliyet alanları artmış, iş yapma hacmi genişlemiş ve buna paralel olarak elde edilen kazançta artmıştır. Bu değerlendirmelere ek olarak ormancılık büro sahiplerinin aylık kazançlarına; büro ilinin faaliyet gösterdiği bölgede iş yoğunluğunun az ya da çok olması, faaliyet alanlarının kısıtlı ya da geniş olması, uzmanlık alanı dışına çıkılmak istenilmemesi, çevre faktörü gibi durumların etki ettiği düşünülmektedir. Genel olarak bakıldığında ormancılık büro sahiplerinin gelir düzeylerinin iyi seviyede olduğu görülmüş ancak her meslekte olduğu gibi yeni kurulan ormancılık bürolarının ise yeni olmalarından kaynaklı ilk zamanlar bir takım sıkıntılar yaşasa da deneyim kazandıkça ve ismi duyuldukça gelir düzeyinin arttığı değerlendirilmektedir.

3.2. Mevcut Durumun Değerlendirilmesi

Büroda Yürütülen Ormancılık Faaliyetleri

Yetki Yasası çerçevesinde serbest ormancılık büroları yasada belirtilen ormancılık faaliyetlerini yerine getirmek için kurulmaktadır. Bu bölümde ormancılık bürolarının hangi alanlarda ne ölçüde faaliyet gösterdiği sorusuna yer verilmiş olup katılımcıların vermiş olduğu cevaplar değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Tablo 2. Serbest ormancılık bürolarında yürütülen faaliyetler

Faaliyet Alanları	Hiç	Az	Orta	Çok
İzin dosyaları (16. ve 17. madde izinleri)	%7,9	%17,5	%20,6	%47,6
Orman yolları veya yangın emniyet yolları	%39,7	%22,2	%3,2	%25,4
Ormanların doğal yolla kurulması	%58,7	%9,5	%7,9	%7,9
Ağaçlandırma	%19	%28,6	%22,2	%19,0
Ağaç röleve planları	%22,2	%39,7	%19,0	%9,5
Orman fidanlıkları kurulması	%63,5	%15,9	%7,9	-
Orman içi mesire dinlenme alanı yapılması	%31,7	%33,3	%11,1	%11,1
Bilirkişilik (kadaströ, ceza, hukuk mah.lerinde)	%36,5	%20,6	%19,0	%14,3
ÇED raporları	%52,4	%15,9	%7,9	%11,1

Tablo 2’de görüldüğü üzere; serbest ormancılık bürolarında ağırlıklı olarak yürütülen ormancılık faaliyet alanları arasında izin dosyaları (16. ve 17. madde izinleri) (%47,6) ilk sırada yer alırken, orman yolları veya yangın emniyet yolları (%25,4) ikinci sırada, ağaçlandırma faaliyetleri (%19,0) ise üçüncü sırada yer almaktadır. Buna karşılık serbest ormancılık bürolarında hiç faaliyet gösterilmeyen ormancılık faaliyet alanları arasında orman fidanlıkları kurulması (%63,5) ilk sırada yer alırken, ormanların doğal yolla kurulması (%58,7) ikinci sırada, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) (%52,4) ise üçüncü sırada yer almaktadır.

Bunun yanında katılımcıların büyük çoğunluğu tanımlanan diğer faaliyetler sorusuna; danışmanlık faaliyetleri (dikili ağaç, hizmet alımları, maden firmaları ve teknik danışmanlık vb.) cevabını verdiği görülmektedir. Bunu eşit sayıda sırasıyla; mesaha hizmetleri, yol şebeke planı ve orman amenajman plan yapımı faaliyetleri izlemektedir. Tanımlanmayan diğer faaliyetler sorusuna ise münferit cevaplar verilmiş olup bunlardan bazıları; balık üretim tesisi izinleri, yeni yol, üst yapı ve sanat yapısı yapım işleri, dere ıslah projeleri, ağaçlandırma sahaları çapa ve bakım işleri, hâlihazır harita imar planları danışmanlık işlemleri vb. şeklinde tespit edilmiştir.

Ankete katılanların vermiş oldukları izin dosyaları, ağaçlandırma faaliyetleri ve orman yolları veya yangın emniyet yolları cevaplarının en fazla faaliyet gösterilen alan olmasının nedeni olarak ormancılık bürolarına bu alanlardan iş gelmesi, bildikleri alanlarda iş yapma isteği ve sınırlı sayıdaki konular üzerine uzmanlaşma isteği durumlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Böylece ormancılık bürolarının Yetki Yasası’nın 4’üncü maddesinde sıralanan 19 farklı faaliyet alanından sadece uzmanlaşılan alanlarda, riski az olan ve önceden bugüne devam edegelen ormancılık faaliyeti konularının yürütüldüğü değerlendirilmektedir. Bürolar tarafından gerçekleştirilen faaliyet alanlarının kısıtlı oluşu ve faaliyet gösterilen alanlar dışında farklı bir iş yapılmamasının nedeni büroların küçük sermayeli oluşu, çalışan orman mühendisi sayısının az oluşu, yeni gösterilecek faaliyet alanları hakkında yeterince bilgi sahibi olunmaması, karşılaşılabilecek risklerin fazla oluşu vb. gibi durumların etkili olduğu düşünülmektedir.

5531 Sayılı Yetki Yasası'nın "Faaliyet Alanları" Açısından Yeterliliği

Ankete katılan ormancılık bürolarına Yetki Yasası'nda tanımlanan faaliyet alanlarının yeterliliği sorusu yöneltilmiş olup verilen cevaplar arasında (%47,6) "evet, ama çok az sayıda eksiklikler var" cevabı ilk sırada yer almaktadır. Böylece katılımcıların çoğunluğunun Yetki Yasası'nda tanımlanan faaliyetlerin yeterli olduğunu fakat çok az sayıda eksikliklerin bulunduğunu ifade ettiği tespit edilmiştir.

Serbest ormancılık büro sahiplerinin Kanun'da belirlenen ormancılık faaliyetlerinde çalışmama nedenlerine bakıldığında; %44,4'lük bir oranla ucu açık olan "diğer" seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Önceden hazırlanan şıklar olan "getirisinin fazla olmayışı", "deneyimli eleman yetersizliği", "faaliyet alanıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olunmaması", ve "riskin fazla oluşu" gibi şıkların daha az tercih edildiği görülmüştür.

Katılımcılar ormancılık mesleğine katkıda bulunmak, mesleğin sorunlarını ortaya koyarak bir çözüm yolu bulunmasını sağlamak amacıyla "diğer" seçeneğini işaretleyerek bir takım görüş bildirme gereği duymuşlardır. Buna göre serbest ormancılık bürolarında, devlet ormancılık teşkilatı tarafından talep edilen mal ve hizmetler doğrultusunda faaliyetlerin yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle ormancılık teşkilatının mal ve hizmet alımını azaltması durumunda ormancılık bürolarının faaliyet gösterilen alanlara girebilmesi zorlaşacaktır.

Bu seçenek ile ilgili olarak yapılan diğer açıklamalar ise; diğer büro/şirketlerin Oda'nın belirlemiş olduğu asgari ücret tarifesinin altında bir fiyatla iş yapması yani Oda'nın belirlemiş olduğu fiyatın altında teklif vermesi, sadece belirli faaliyet alanlarında uzmanlaşmaya gidilmek istenmesi vb. şeklindedir.

Ankete katılanların büyük çoğunluğu serbest ormancılık büro kuruluşu sırasında finansal kaynak teminini (%44,4) kişisel birikimleriyle karşıladığını söylemiştir. Ayrıca diğer seçeneğini işaretleyen katılımcılar arasından kaynak temini olarak emekli ikramiyesi ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) girişimcilik desteği açıklamalarına yer verilmiştir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu büro kurmak için kişisel birikimlerini kullandığını ifade etmektedir. Ortak bularak, aile yardımı ve diğer seçenekleri de daha az oranda eşit sayıda dağılım göstermiştir. Serbest ormancılık bürolarının kuruluşu sırasında finansal kaynak temini büyük oranda büro sahiplerinin kişisel birikimlerine dayanmakta olup buna bağlı olarak da bürolarda çoğunlukla çalışan kişi sayısı az, küçük ölçekli işletmeler şeklinde kurulmakta veya işlerini evlerinden de yürütmektedirler (Serin & Tutuş, 2017).

3.3. Sorunların Tespiti ile İlgili Değerlendirmeler

Faaliyet Alanları Açısından Lisans Eğitimi Yeterliliği

Serbest ormancılık bürolarının faaliyet alanları açısından orman fakültelerinde verilen eğitimin yeterliliği sorulduğunda; katılımcıların yarısına yakını %47,6'lık bir oranla eğitimin yeterli olmadığını düşünmektedirler (Tablo 3).

Tablo 3. Orman fakültelerinde verilen eğitimin yeterliliği

Orman fakültelerinde verilen eğitim	(%)	Sayı
Evet, tam olarak yeterli	1,6	1
Evet, ama çok az sayıda eksiklikler var	6,3	4
Kısmen yeterli	20,6	13
Hayır, çok sayıda eksiklikler var	47,6	30
Hayır, hiç yeterli değil	22,2	14
Belirtilmeyen	1,6	1

Bunun nedeni olarak da; uygulamalı (arazi) eğitimlerin az oluşu ve teorik derslerin yoğunluğu, Netcad ve Arcgis gibi mesleki anlamda proje hazırlamada ihtiyaç duyulan bilgisayar programlarına ayrılan ders sayısının az oluşu ve iyi bir şekilde öğrenilememesi, Yetki Yasası kapsamında serbest ormancılık bürolarında yapılacak olan iş ve işlemler ile ilgili olarak orman fakültelerinde ayrı bir ders kapsamında eğitim verilmemesi ve Orman Bakanlığının serbest ormancılık bürolarına yaptırdığı hizmetlere yönelik uygulama derslerinin olmaması cevapları verilmiştir. Ankete katılan serbest orman mühendislerinin bu konudaki görüşlerinin bir kısmı kendi ifade ettikleri biçimi ile şu şekilde sıralanmıştır:

“Teknik bilgi kısmen yeterli olsa da uygulamaya geçildiğinde birçok alanda yetersiz kalıyoruz. Programların tam anlamıyla öğretilmemesi, dosya hazırlama işlemlerinin öğretilmemesi, araziye yeterince çıkılmaması gibi başlıca eksiklikler var.”

“Fakültelerde 5531 Sayılı yasa kapsamında yapılacak iş ve işlemler ile ilgili olarak eğitim verilmesi gerekmektedir.”

“Haritacılığın ve NetCad programının iyi öğretilmesi gerekmektedir. Orman kadastrası ve izin irtifak konusunda kapsamlı eğitim verilmelidir. Bilirkişilik konusunda daha fazla detaya inilmeli muhakkak örnek dosyalar hazırlanmalıdır. Orman yolları eğitimleri bilgisayar programlarında kullanılabilecek şekilde geliştirilmeli ve sayısal programlar kullanılarak yol ağları planlatılmalıdır. Eğitim, kazı-dolgu, sanat yapısı, üst yapı, keşif metraj maliyete kadar tüm detayları ile geçerli projeler üretilebilir seviyede olmalı.”

Bu görüşlere paralellik gösterecek şekilde Atmış ve Daşdemir (2008) tarafından orman fakültelerinde görev yapan akademisyenlere yönelik gerçekleştirilen bir araştırmada orman mühendisliği eğitiminin sorunları belirlenmiştir. Orman mühendisliği eğitiminin en önemli sorunları; “teorik ders fazlalığı, laboratuvar, arazi uygulamaları ve teknik gezilerin yeterli olmayışı, uygulama-pratik işbirliğinin olmaması” (%23,2), “müfredatın çağdaş ormancılık anlayışına uygun olmaması ve derslerin içeriklerinin güncellikten uzak olması(%13,1)”, (%4,62) “araştırmaya değil, ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin olması” olarak belirlenmiştir.

Genel olarak bakıldığında katılımcılar tarafından orman fakültelerinde verilen eğitimin serbest ormancılık büroları açısından yeterli seviyede olmadığı, orman fakültelerinde verilen eğitimin pratikten çok teoriye dayanması, teorik olarak verilen bilginin uygulamayla desteklenmeyişi, bilgisayar programlarına (arçgis, netcad vb.) yeterince önem verilmemesi, 5531 sayılı Kanun kapsamında yapılacak olan işler ile ilgili bir dersin olmayışı, mezun olacak olan öğrencilerin devlet kadrosuna atanacağı düşüncesinin hâkim olması ve serbest ormancılığın yeterince anlatılmaması bu durumun en önemli nedenleri arasında gösterilebileceği düşünülmektedir.

Eğitim Yetersizliğinin Nedenleri

Serbest ormancılık büro sahipleri ve çalışanlarının daha bilgili ve donanımlı olması, ormancılık bürolarında gösterilecek olan faaliyetlerin daha verimli olmasını direkt olarak etkilediği düşünülmektedir. Orman fakültelerinde verilen eğitimin serbest ormancılık bürolarında çalışma açısından yeterli olmamasının sebebinin değerlendirildiği soruda, katılımcıların büyük bir çoğunluğu (82,5) orman fakültelerinde teorikte verilen eğitimin pratik ile desteklenmeyişi olduğunu düşünmektedirler. Yine bu düşüncüyü destekler nitelikte katılımcıların yarısından fazlası (%61,9) uygulamanın yetersiz olduğunu düşünmektedirler (Tablo 4).

Tablo 4. Eğitim yetersizliğinin nedenleri

Nedenler	(%)*
Teorikte verilen eğitimin pratik ile desteklenmeyişi	82,5
Uygulamanın yetersiz oluşu	61,9
Daha çok devlette çalışma isteği	54,0
Müfredattaki derslerde faaliyet alanlarının eksik olması	49,2
Öğrencilikte SMM'ye karşı ilgi ve bilgi eksikliği	49,2
Yetki yasasının iyi anlaşılammış olması	38,1

*birden fazla şık işaretlemeye izin verildiği için her şık kendi içinde % orana sahiptir

Teorikte verilen eğitimin pratik ile desteklenmeyişi ve uygulamanın yetersiz oluşu seçeneklerinin büyük oranda tercih edilmesinin sebebi olarak; orman fakültelerinde verilen eğitimin serbest ormancılık bürolarındaki faaliyet alanlarını desteklemede zayıf kaldığı, orman mühendislerinin uygulama sırasında görmüş oldukları eksiklikler ve yaşamış oldukları sıkıntılar olduğu düşünülmektedir. Orman mühendisliği mesleği uygulama ağırlıklı bir meslek dalıdır. Orman fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere yönelik teorik biçimde verilen derslerin uygulamalı olarak desteklenmemesi, nitelikli orman mühendislerinin yetiştirilmesini etkileyecektir.

Daha çok devlette çalışma isteği, müfredattaki derslerde faaliyet alanlarının eksik olması ve öğrencilikte SMM'ye karşı ilgi ve bilgi eksikliği seçenekleri de azımsanmayacak derecede tercih edilmiştir. Orman

fakültelerinde verilen eğitimin serbest ormancılık bürolarında çalışma açısından yeterli olmamasının diğer ve önemli bir nedeni de; orman fakültelerinden mezun olan orman mühendislerinin, mezun olur olmaz KPSS'ye (Kamu Personeli Seçme Sınavı) girip devlet orman teşkilatlarına atanacağı düşüncesinin hakim olması, orman fakültelerinde okuyan öğrencilerin devlet orman teşkilatlarında çalışma düşüncesinin serbest meslek mensupluğu alanında faaliyet gösterme düşüncesinin önüne geçtiği, bunun sonucu olarak da öğrencilerin SMM'ye karşı ilgi ve bilgi eksikliği durumunun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Müfredattaki derslerde faaliyet alanlarının eksik olması seçeneğini işaretleyen katılımcıların büyük bir çoğunluğun orman fakültelerinde bilgisayar programlarının ve uygulamalı derslerin artırılması düşüncesiyle yanıtladığı değerlendirilmektedir. Orman fakülteleri müfredatlarında özellikle teoriye dayanan eğitimin ağırlıklı olması ve bunun pratikle desteklenmeyişi, ormancılık bürolarında yapılan bir takım faaliyetlerin (izin dosyaları, bilgisayarda bir orman yol şebeke planı nasıl hazırlanır vb.) uygulamalı olarak gösterilmemesi ormancılık büroları açısından önemli bir sorun teşkil ettiği düşünülmektedir. Genel olarak bakıldığında zaman orman fakültelerindeki mevcut müfredatın bürolar açısından bu ihtiyacı karşılamakta yetersiz kaldığı görülmektedir.

Meslek Odası Seminerlerinin Gerekliliği ve Yeterliliği

Bir diğer soruda deneklere “Meslek odasının vermiş olduğu seminerler gerekli ve yeterli mi?” sorusu yöneltilmiş olup, katılımcıların %68,3'ü evet gerekli ama yetersiz, %14,3'ü kısmen gerekli ve yeterli, %9,5'i hayır gerekli ve yeterli değil, %6,3'ü ise evet gerekli ve yeterli cevabını vermiştir. Genel olarak bakıldığında katılımcıların %88,9'u seminerlerin gerekli olduğunu ifade etmekte, fakat yeterliliği konusunda eksikliklerin olduğunu düşünmektedir. Buna karşılık %9,5'i ise gerekli ve yeterli olmadığını ifade etmektedir. Serbest meslek mensupluğu için verilen sertifikayı almak için seminerlere girmek, staj yapmak ve sınavlarda başarılı olmak gerekmektedir. Diğer taraftan 4 yıllık bir orman fakültesinde verilen eğitim sonucunda mezun olduktan sonra seminer yoluyla serbest meslek mensupluğu sertifikasının verilmesi de düşündürücüdür. Dolayısıyla katılımcıların %68,3'ü seminerlerin gerekli olduğunu fakat yeterli olmadığını ifade etmesindeki önemli sebeplerden bir tanesinin de orman fakültelerinde alınan eğitim sonrası Oda tarafından verilen seminerler sonucu meslek mensubu olma durumu olduğu düşünülmektedir. Orman mühendislerinin bu durumu gerekli görüp yeterli görmemesindeki en büyük sebep olarak “formalite icabı” diye tabir edilen seminerlerin düzenlenmesi durumu olduğu düşünülmektedir. Bu seminerlerin bu şekilde değil de orman mühendislerini geliştirecek, yeni iş alanları açabilecek, iş çeşitliliğini arttırabilecek yeterlilikte, kısaca meslek hayatında oldukça fayda sağlayabilecek şekilde düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda fakülte ve meslek mensupluğu stajları da oldukça önem arz etmektedir. Stajların amaca uygun şekilde yapılmadığı durumlarda, ormancılık eğitimine sağlayacağı katkı da çok düşük seviyede kalmaktadır (Atmış, 2015). Fakülte ve ormancılık örgütü arasında sağlanacak olan iş birliği ile stajların denetiminin daha etkin hale getirilmesi ormancılık eğitime oldukça önemli katkı sağlayacaktır (Atmış vd., 2008).

Yetki Yasası Çerçevesinde İş Bitirme Belgesi (Proje Yapımı, Ağaçlandırma vb.) Uygulamasının Uygunluğu

İş bitirme belgesi, diğer bir ifadeyle iş deneyim belgesi; kamu kurum ve kuruluşlarının gerçekleştirecek oldukları ihalelerde, katılımcılardan istenen ve ilgili işle örtüşen daha evvel gerçekleştirdikleri çalışmaları gösteren bir belge şeklinde ifade edilmektedir (Öztürk vd., 2014b). Genel olarak bakıldığında serbest ormancılık büro sahipleri ve bu sektörde faaliyet gösteren kişi ve kurumlar iş bitirme belgesinin gerekliliği konusunda çeşitli görüşlere sahiptirler. Bu konu aynı zamanda da tartışmalara açık bir konudur. Ormancılık teşkilatı tarafından gerçekleştirilecek olan ihalelerde iş bitirme belgesinin istenmesi özellikle yeni kurulmuş serbest ormancılık büroları için bir sorun teşkil edilmektedir (Aktan, 2013). Çünkü bu türlü ihalelerde iş bitirme belgesine sahip olmayan firmaların orman teşkilatının açmış olduğu ihalelere katılamayacağı anlamına gelmektedir.

Ankete katılan ormancılık büro sahiplerine iş bitirme belgesi uygulamasını nasıl değerlendirdikleri sorusu yöneltilindiğinde; toplam %28,6'sı hayır ve hayır kesinlikle olmamalı, toplam %34,9'u evet ve evet kesinlikle olmalı seçenekleri tercih etmiştir. Bunun yanında %36,5'i ise kısmen doğru bulduğu şeklinde cevap vermiştir (Tablo 5). Bu sonuçlara göre katılımcıların iş bitirme belgesi uygulamasıyla ilgili olarak net bir şekilde belirgin bir taraf tutmadığı görülmektedir.

Tablo 5. İş bitirme belgesi uygulamasını doğru buluyor musunuz? Sorusuna verilen cevaplar

Cevaplar	%
Evet kesinlikle olmalı	22,2
Evet	12,7
Kısmen	36,5
Hayır	12,7
Hayır kesinlikle olmamalı	15,9

Yapılan benzer bir araştırmada (Öztürk vd., 2014b) iş bitirme belgesi istenmesinin doğruluğu konusu sorulmuş olup katılımcıların %28,6'sı "evet", %32,7'si "kısmen" %38,8'i ise "hayır" cevabını vermiştir.

İş bitirme belgesi ile ihalelere katılan kişi sayısı sınırlı seviyede tutulmaktadır. Bu durum ihalelerde rekabetin yani aşırı fiyat kırılmasının önüne geçmektedir. Bununla ilgili olarak da düşük ihale bedellerinden dolayı ormancılık faaliyetlerinin düşük kalitede gerçekleştirilmesi bir bakıma engellenmiş olmaktadır. Diğer taraftan, sektöre yeni katılarak serbest ormancılık bürosu kuran meslek mensuplarının sayılarının giderek artmaktadır. Bu durum var olan meslek mensuplarını endişelendirebilmektedir. İş bitirme belgesi gibi belgelerin bu rekabeti azaltmada bir araç olarak görüldüğü ifade edilebilir. Özellikle kısmen cevabını veren katılımcıların düşüncelerinin bu yönde olduğu düşünülmektedir (Öztürk vd., 2014b).

Ayrıca 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'inci maddesi (h) bendinde, 20.11.2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, iş bitirme belgesi bulunmamak kaydıyla, mühendislerin lisans diplomaları yapım hizmetleri ihalelerinde benzer iş olarak iş bitirme belgesi yerine geçmiştir. Ancak hizmet ve danışmanlık hizmet alımları için böyle düzenleme kapsam dışı bırakıldığından, 5531 sayılı Kanun'daki üç mühendislik disiplininin danışmanlık hizmetleri bu ayrıcalıktan yararlanamamaktadır (Girgin, 2016).

Orman İdaresiyle Yaşanan Sorunlar

Ankete katılan ormancılık bürolarının orman idareleriyle yaşadıkları sorunların başında %58,7 oranında bürokrasi yoğunluğu gelmektedir. En az yaşanan sorun ise %19,0 oranında iş çeşitliliği sorunu olduğu görülmektedir (Tablo 6). Ormancılık büroları tarafından gerçekleştirilen işlerde bürokratik engellerle karşılaşılması, işlerin daha hızlı ve pratik olarak yürütülmesinde engel teşkil etmektedir. Bu bürokrasi kalemleri ne kadar az seviyede tutulursa yapılan iş ve işlemlerin de bir o kadar hızlanacağı düşünülmektedir.

Tablo 6. Orman idareleriyle yaşanan sorunlar

Sorun	(%)*
Bürokrasi yoğunluğu	58,7
Her OBM de farklı dosya düzeni	46,0
İşlem sürecinin çok uzun olması	44,4
Zamanında yapılmayan ödemeler	28,6
İşletme şeflerinin tavırları	25,4
İş çeşitliliği sorunları	19,0

*birden fazla şık işaretlemeye izin verildiği için her şık kendi içinde % orana sahiptir

Hâlihazırda serbest ormancılık bürolarınca gerçekleştirilen ormancılık faaliyetlerinin hemen hemen tamamına yakını devlet orman teşkilatının doğrudan ya da özel sektör aracılığıyla dolaylı yoldan gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımlarıyla ilişkilidir. Ormancılık örgüt yapısındaki değişimler, yeniden yapılanma ve birtakım yasal düzenlemelerin yürürlüğünün durdurulması ya da çokça yapılan değişiklikleri de içeren bazı bürokratik ve yasal nedenler, ormancılık bürolarınca gerçekleştirilen işlerde sürekliliğin devam etmesini engelleyebilmektedir. Nitekim bu durum uzmanlaşma noktasında da önemli darboğazlara neden olmaktadır (Korkmaz vd., 2011). Yine serbest orman mühendisleri ile ilgili yapılan benzer bir araştırmada büro sahipleri gerçekleştirdikleri faaliyetlerde en büyük sorunun bürokrasi olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir (Aktan, 2013).

Ankete katılanlar tarafından ormancılık bürolarında ormancılık faaliyetlerini yerine getirirken orman idareleriyle yaşandığı düşünülen bir takım sorunlar ile ilgili düşünceler kendi ifadeleri ettikleri biçimi ile şu şekilde sıralanmıştır:

“Çok başarılı bir sıralama olmuş. Bunların dışında ekleyebileceğim orman ihalelerinde orman mühendislerinin olmaması. Yani biz nasıl başka bir kurumun ihalesine giremiyorsak başka meslek mensupları da bizim kurumun ihalesine giresin. Örneğin bir temizlik firması iş bitirmesi var diye bizim yol, üst yapı, sanat yapısı vs. ihalelerinde olması bence yanlış. İlk etapta eksiklikler yetersizlikler yaşanabilir farkındayım ama ilerisi için mesleğimizin gelişmesi ve kalitesinin artması için önemli bir konu olduğunu düşünüyorum.”

“Her orman bölge müdürlüğünün kendine göre belirlemiş olduğu uygulamalardan kaynaklanan sorunlar var. Kurumların yazışmalarda veya onaylarda çok geç veya zamanında cevap vermemeleri de bir sorundur.”

“Yetkili makamlarda bulunan meslektaşlarımızın gerekli deneyime sahip olmaması nedeni ile bir takım problemlerle karşılaşmaktadır. Liyakat sisteminin düzgün çalışması mesleğimiz açısından oldukça önemlidir.”

“Orman idaresinde çalışan şefler, serbest orman mühendisleri ile meslektaş olduklarını unutmamalı ve bizlere bu bilinçle yaklaşmalıdırlar.”

Mevzuattan Kaynaklı Genel Sorunlar ve OMO İle Yaşanan Sorunlar

Ankete katılan ormancılık bürolarının genel sorunları ve OMO ile yaşadıkları sorunların başında %60,3'lük bir oranla diğer ormancılık bürolarının aşırı fiyat kırımı olduğu düşünülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Mevzuattan kaynaklı genel sorunlar ve OMO ile yaşanan sorunlar

Sorun	(%)*
Aşırı fiyat kırımı	60,3
Rekabet ortamı	49,2
İhalelere farklı kategorideki firmaların katılması	36,5
İş bitirme belgesi istenmesi	34,9
Sözleşmeli mühendis ile ilgili sorunlar	28,6
Fazla kişi katılması	27,0
Bürokrasi yoğunluğu	25,4
Yetki yasasındaki bir takım eksiklikler	12,7

*birden fazla şık işaretlemeye izin verildiği için her şık kendi içinde % orana sahiptir

Bu sonuçlara göre ormancılık bürolarının genel ve OMO ile ilgili en fazla şikâyetçi olunan sorunun diğer ormancılık bürolarının aşırı fiyat kırımı olduğu söylenmiştir. En fazla şikâyetçi olunan ikinci sorunun ise rekabet ortamı olduğu görülmektedir. Katılımcıların bu seçeneği haksız rekabet ortamı olarak değerlendirdiği düşünülmektedir. Diğer ormancılık bürolarının aşırı fiyat kırımı haksız rekabet ortamını doğurmaktadır. Bu durumda bu iki seçeneğin birbirinden bağımsız olduğu düşünülmemektedir. Birbiri ile ilişkili olan aşırı fiyat kırımı ve rekabet ortamı sorunları katılımcıların en önemli sorunlarından bir tanesi olduğu görülmektedir. Diğer yandan ihalelere farklı kategorideki firmaların katılması da şikâyetçi olunan önemli sorunlardan bir tanesi olarak göze çarpmaktadır.

Bazı ormancılık büro/şirketlerin OMO tarafından belirlenen asgari birim fiyatların altında hizmet vermesi serbest meslek mensupları arasında haksız rekabet ortamı oluşturmaktadır. Diğer taraftan Oda'nın kurallarına uygun hareket eden, tam bir mesleki ahlak ve disiplin içerisinde çalışan bürolar, haksız rekabet içerisinde olan büroların fiyat politikalarından dolayı daha karlı fiyat sunamayarak birtakım maddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu durumun ormancılık bürolarını ciddi sıkıntılara soktuğu düşünülmektedir. Bu ve benzeri konularda OMO'nun gerekli tedbirleri alması gerektiği düşünülmekte ve Oda'nın denetleme konusuna daha fazla ağırlık vermesi gerektiği düşünülmektedir.

Diğer taraftan ankete katılan ormancılık büroları tarafından farklı kategorideki firmaların ormancılık ile ilgili ihalelere katılmaları hoş karşılanmamaktadır. Ormancılık büroları sahipleri orman ihalelerine yalnızca ormancılık bürolarının girmesi gerektiğini düşünmektedirler. Yani ormancılık konusunda bilgisi ve birikimi bulunmayan kişilerin sırf iş bitirme belgesine sahip diye ormancılık ile ilgili ihalelere girmesinin doğru olmadığı değerlendirilmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada 5531 sayılı Kanun ile kurulan ormancılık bürolarının hukuksal sorunlarını içine alacak şekilde güncel durumlarının belirlenmesi, serbest ormancılık bürolarının fikirlerini alarak bu kanun çerçevesinde ormancılık bürolarında gerçekleştirilen faaliyetler ile ilgili olarak karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve bu sorunlar hakkında çözüm önerilerinin çoğaltılarak geliştirilmesi amaçlanmıştır. Serbest orman mühendislerine özgü hazırlanan anket sonuçları çalışmanın bulgular kısmında detaylı olarak değerlendirilmiş, yaşanan sorunlara yönelik uygulayıcıların çözüm önerileri aşağıda sıralanmıştır:

Yapılan araştırmaya göre serbest ormancılık bürolarına bakıldığında; çoğunlukla erkek, 25-35 yaş aralığında, lisans mezunu, 10 yıla yakın faaliyet gösteren, 2006-2016 yılları arasında mezun, kuruluş ili olarak Orman Bölge Müdürlüklerinin bulunduğu yerlerde kurulmuş, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun, 5.000-10.000 TL arasında aylık ortalama geliri olan bir profil öne çıkmaktadır. Diğer yandan ormancılık büro sahiplerinin büyük oranda üzerinde durduğu sorunlar; işlerin daha hızlı ve pratik olarak yürütülmesine engel olan bürokrasi yoğunluğu, serbest ormancılık bürolarının faaliyet alanları ile ilgili fakültelerde verilen eğitimin yetersizliği, teorikte verilen eğitimin pratik ile desteklenmeyişi ve uygulamanın yetersiz oluşu, ormancılık bürolarının aşırı fiyat kırımı ve iş bitirme belgesinin gerekliliği vb. şeklinde sıralanmaktadır.

Büro sahipleri “Liyakat” konusunda önemli görüşler ifade etmektedirler. Orman mühendisliği ile alakalı liyakat sisteminin çalışmaması, karar mekanizmasının yavaş çalışmasına ve bu durumun da gereksiz vakit kaybına sebep olarak yapılacak olan işlerin yavaşlamasına neden olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle yapılacak olan bütün işlerde liyakatin esas alınarak yapılması gerekmektedir.

Serbest ormancılık bürolarının kuruluşu sırasında finansal kaynak temini büyük oranda büro sahiplerinin kişisel birikimlerine dayanmaktadır. Bu nedenle bürolarda çoğunlukla çalışan kişi sayısı az, küçük ölçekli işletmeler şeklinde kurulmaktadır. Bununla bağlantılı olarak, büro sahipleri bildikleri alanlar üzerine ve riski az olan ormancılık faaliyetleri üzerine çalışmayı tercih etmektedirler.

Bürokrasi konusu da orman idareleri ile yaşanan en önemli sorunların başında gelmektedir. Bürokrasi yoğunluğunun fazla olması işlerin daha yavaş ilerlemesine, gereksiz zaman kayıplarına neden olmaktadır. Buna karşılık bürokrasi yoğunluğu ne kadar az seviyede tutulursa yapılacak olan işler de o denli hızlı ve pratik bir şekilde yürütülecek olup, yapılan iş ve işlemlerde bekleme süreleri azalacak ve gereksiz zaman kayıplarının önünü geçilecektir. Ayrıca kurumlarda bürokrasi yoğunluğunun azaltılması, gereğinden fazla zaman kaybına neden olan yazışmaların da sayısını azaltacaktır. Böylece gereğinden fazla yapılan yazışmalar yapılmayarak zaman kaybının önüne geçilecek ve işler hızlı bir şekilde yürüyecektir. Dolayısıyla ormancılık bürolarının faaliyetlerini gerçekleştirme sürecinde karşılaştıkları yoğun prosedürlerin azaltılması, büro sahiplerinin önemli beklentileri arasındadır.

Büro sahipleri, ormancılık büroları tarafından hazırlanan dosyaların onay sürecinin oldukça uzun sürdüğünü ifade etmektedirler. Bu gibi durumların önüne geçmek için teknolojinin (e-imza vb.) sunmuş olduğu hizmetlerden daha fazla yararlanılması gerektiği ve her bir işlem için idare tarafından makul bir süre belirlenerek işlerin bu sürede gerçekleştirilmesinin sağlanacağı bir sistem kurulması gerektiği düşünülmektedir.

Serbest ormancılık bürolarının faaliyet alanları açısından orman fakültelerinde verilen eğitimin yeterli olmadığı görüşü ağırlık kazanmaktadır. Bunun nedeni olarak arazi eğitimlerinin az oluşu, Netcad ve Arcgis gibi mesleki anlamda proje hazırlamada ihtiyaç duyulan bilgisayar programlarına ayrılan ders sayısının az oluşu ve ormancılık teşkilatının, serbest ormancılık bürolarına yaptırdığı hizmetlere yönelik uygulama derslerinin olmaması gibi görüşler bildirilmiştir. Bu sorunlara ilişkin olarak proje hazırlamada ihtiyaç duyulan bilgisayar programlarına ayrılan ders sayısının artırılması gerektiği ve teorikte verilen eğitimin arazide bire bir uygulamasının yapılması gerektiği önerisi getirilmiştir. Ayrıca gerek fakültelerde gerekse OMO’nun bünyesinde yapılan stajlarla ilgili olarak denetimler arttırılmalı, öğrencilerin ormancılık bürolarında stajyer olarak çalışmaları desteklenmelidir.

Orman idareleri ile yaşanan diğer sorunlardan bir tanesi de farklı OBM’lerin farklı dosya düzeni istemeleri olmuştur. Her OBM’nin kendine göre belirlediği dosya düzeni, ormancılık büroları açısından iş yükünü

arttırmakta ve karışıklıklara neden olmaktadır. Bu durumun önüne geçilmesi ve uygulamada birliğin sağlanması için ülke genelinde işlem birliği sağlanmalı, tüm projelerin aynı standartta ve dispozisyon kuralına göre yapılmalı ve bu suretle farklı uygulamaların önüne geçilmelidir. Bu durumun çözümü noktasında orman mühendislerinin kolayca ulaşabilecekleri ortak bir sistem kurularak, gerekli tüm dosya ve evrakların bu sistemde görülmesi sağlanmalıdır. Böylece bütün OBM'lerin tek tip evrak takibi yapması açısından işleri oldukça kolaylaştıracağı ve karışıklıkların giderileceği düşünülmektedir.

Orman işletmelerindeki personel sayısının yetersiz olduğu bilinmektedir. Bu durum personelin iş yoğunluğunu ve yükünü arttırmakta, işlerin sağlıklı bir biçimde yürütülmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Devlet orman işletmelerinde çalışan mühendis sayısının yetersiz oluşu ormancılık bürolarının önemini ortaya çıkartmaktadır. Orman idaresi tarafından Kamu İhale Kanunu'na göre yaptırılan işlerde ormancılık bürolarına yaptırılacak iş çeşitliliği artırılmalıdır. Böylece hem birden fazla şefliğe vekaleten bakarak işlere yetismeye çalışan orman işletme şeflerinin iş yükü azaltılacak, hem de ormancılık büroları tarafından gerçekleştirilecek iş çeşitliliğinin artması sağlanmış olacaktır.

Büro sahipleri, SMM orman mühendislerinin mesleklerine ve meslektaşlarına biraz daha saygı, anlayış ve önem göstermeleri gerektiğini düşünmektedirler. Ormancılık bürolarının, OMO'nun belirlemiş olduğu asgari fiyatın altında iş yapmama, haksız rekabet ortamı oluşturmama vb. gibi konulara dikkat etmeleri serbest ormancılık noktasında bir takım sorunlara meslek çalışanlarının kendilerinin derman olabileceği düşünülmektedir. Yani SMM orman mühendislerinin etik ticaret kurallarına uymaları bir takım sorunların çözümü açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Orman mühendisliği mesleğinin kalitesi ve devamlılığı açısından bu konular oldukça önemlidir.

Ormancılık teşkilatı tarafından gerçekleştirilecek olan ihalelerde iş bitirme belgesinin istenmesi özellikle yeni kurulmuş serbest ormancılık büroları için bir sorun teşkil edebilmektedir. Bu noktada yeni kurulan ormancılık bürolarının, bazı ormancılık ihalelerine katılımı için iş bitirme belgesinin istenmemesi konusu OMO tarafından değerlendirilmelidir.

Ankete katılanlarca; son zamanlarda orman izin dosyalarının, orman mühendisleri tarafından değil de, farklı disiplinler tarafından yapıldıktan sonra çok düşük rakamlara kurumdan emekli SMM almış orman mühendislerine imza atıldığı ifade edilmektedir. Bu ve buna benzer konularda OMO'nun denetimlerini artırması gerektiği düşünülmektedir.

Büro sahipleri, serbest ormancılık büroları tarafından yapılan iş ve işlemlerde OMO'nun almış olduğu komisyon ücretlerinin yüksek olduğunu, OMO'nun bu konuda yeni bir düzenleme yaparak bu ücretin daha aşağı seviyelere çekmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Ayrıca OMO bünyesinde faaliyet alanlarına göre uzman kişilerin bulunması ihtiyaç anında sorunlara anlık çözüm bulunmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Ormancılık teşkilatı tarafından gerçekleştirilecek olan ihalelerde, OMO asgari birim fiyatlarının altında teklif verenlerle ilgili inceleme ve soruşturma işlemleri daha hızlı bir şekilde sonuçlandırılmalıdır. Ormancılık bürolarının, OMO'nun belirlemiş olduğu fiyatlar üzerinden yaptıkları kırımları en aza indirmek ya da hiç olmamasını sağlamak amacıyla eğitimler düzenleyip bilinçlendirme yapması gerekmektedir. Ayrıca ormancılık bürolarının asgari ücret tarifesini altında iş yapmasını engellemesi amacıyla OMO'nun denetimlerini artırması gerektiği düşünülmektedir.

Yaşanılan sorunların bir diğeri, OMO'nun rayiç fiyatının ihaleli işlerde Kanun ile zorunlu tutulması ve uyulmadığı takdirde de yasaklama gibi yaptırımların uygulanmasıdır. Yani ormancılık bürolarının Kamu İhale Kanunu'ndaki şartları yerine getirmesinin yanında oda birim fiyatına uyma gibi ek bir zorlulukları bulunmaktadır. OMO'nun bu duruma yönelik olarak, ormancılık bürolarının da görüşünü alarak sektör temsilcilerinin ortak bir paydada buluşmasını sağlayacak bir düzenleme yapması gerektiği düşünülmektedir.

Bu sorunların çözümü noktasında ise OMO, ilgili üniversite fakülteleri, devlet orman teşkilatı ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile ilgili farklı kesim temsilcilerinin geliştireceği çözüm odaklı ortak bir paydada buluşmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. **Aktan Ü. (2013).** Serbest Ormancılık Büroları ve Orman Mühendisi İstihdamına Etkisi. Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği ABD, YL. Tezi.
2. **Alanay A. (1998).** 8 Mart ve mühendis- mimar kadın, orman mühendisliğinde kadın. *Orman Mühendisliği Dergisi*, 35:3.
3. **Arslandaş E. (2006).** Orman Mühendislerinin Cinsiyet Algısı ve Ormancılık Örgütünde Cinsiyet Ayrımcılığı, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 89 s., Ankara.
4. **Atmış E. & Daşdemir İ. (2008).** Orman Fakültesi Öğretim Elemanlarının Orman Mühendisliği Eğitiminin Bugününü ve Geleceğini Değerlendirmesi. 3. *Ulusal Ormancılık Kongresi*. Ankara, s. 103-121.
5. **Atmış E., Günşen H.B. & Güleç R. (2008).** Stajın Ormancılık Eğitimindeki Önemi, 3. *Ulusal Ormancılık Kongresi, 20-22 Mart 2008, 150. Yılda Türkiye’de Ormancılık Eğitimi, Bildiri Kitabı*, 191-200, Ankara
6. **Atmış E. (2015).** Türkiye’de Orman Mühendisliği Eğitim-Öğretiminin Etkileyen Güncel Politikaların Değerlendirilmesi, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl:52, Sayı:10-11-12, s. 20
7. **Ayanoğlu S., Coşkun A.A., Güneş Y., Elvan D. & Velioğlu N. (2008).** Orman Mühendislerinin Çalışma Alanları Hakkında Tartışılan Konulara İlişkin Değerlendirmeler, *İ.Ü Orman Fakültesi Dergisi* Seri B Cilt 58 Sayı 1.
8. **Daşdemir İ. (2016).** Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Nobel Yayınevi.
9. **Girgin E. (2016).** 5531 Sayılı Kanun Kapsamındaki Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hizmetlerinin, Kamu Kurumlarınca Satın Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar
10. **Korkmaz M., Alkan H. & Eker M. (2011).** Ormancılık Etkinliklerinin Gerçekleştirilmesinde Serbest Ormancılık Bürolarının Rolü, Sorunlar ve Beklentiler. *2023’e Doğru 1. Doğa ve Ormancılık Sempozyumu*, s: 64-65, Antalya.
11. **Korkmaz M. & Baykal G.D.Ö. (2018).** Kadın orman mühendislerinde iş doyumunu etkileyen faktörler ile iş doyumu ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki, *Türkiye Ormancılık Dergisi* 19(1), 83-90.
12. **OMO (2009).** 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun’un Yüksek Öğretim-Eğitim ve Uygulamaya Yansımaları, Alınması Gereken Önlemler. Panel Bildiri Kitabı.
13. **OMO (2012).** 5531 sayılı Kanunun Yüksek Öğretim ve Eğitime Yansımalarının İrdelenmesi ve Hedefler kongresi. Bildiriler Kitabı.
14. **Özden S. & Ekici F. (2010).** Orman Mühendisliği Mesleğinin Dünü, Bugünü ve Geleceği, *III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi*, 20-22 Mayıs 2010, Bildiriler Kitabı, Cilt I, s:17-23.
15. **Özdönmez M. & Ekizoğlu A. (1996).** Türkiye’de Ormancılık Yüksek Öğretiminin Başlangıcından Bu Yana Mezunlara Verilen Unvanlar ve Diplomalar, *İ.Ü Orman Fakültesi Dergisi* Seri B Cilt 46 Sayı 1-2-3-4
16. **Öztürk A., Aktan Ü. & Demirci U. (2014a).** Serbest ormancılık büroları ve orman mühendisi istihdamına etkisi, *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 2014, 15: 33-43.
17. **Öztürk A., Aktan Ü. & Demirci U. (2014b).** Serbest Ormancılık Bürosu Sahiplerinin 5531 Sayılı Yetki Yasası Ve Uygulanma Sürecine İlişkin Görüşleri, *Journal of Forestry Faculty of Kastamonu University*, 14(1).
18. **Serin H. & Tutuş, A. (2017).** Serbest Meslek Mensubu Olarak Çalışan Orman Endüstri Mühendislerinin Sorunları ve Çözüm Yolları, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl:54, Sayı:7-8-9, s. 30-31.
19. **TOD (2018).** Meslektaşlarımızın Sorunları ve Gelecek Perspektifleri, Orman Mühendisleri Odasının 12-13 Mayıs 2018 tarihlerinde düzenlediği kamu ve özel sektör orman/orman endüstri ve ağaç işleri endüstri mühendislerinin sorunları ve meslek saygınlığı toplantısı.